

Advanced Latin Prose: Columella

Including Further Advanced and
Higher Advanced Latin Prose

How do other didactic texts on agriculture start?

Are there phrases that strike you as odd or unusual?

Are they?

Who is the P. Siluinus mentioned?

How common are mentions of Tellus as a goddess/personification?

Is this description of learning processes for public speaking like others?

SAEPENVMERO ciuitatis nostrae principes audio culpantis Praefa
modo agrorum infecunditatem, modo caeli per multa iam tem-
pora noxiam frugibus intemperiem, quosdam querimonias uelut ratione certa mitigantis, c
ubertate nimia prioris aevi defatigatum et erratum solum
benignitate praebere mortalibus alimenta.
P. Siluine, procul a ueritate abesse certum 2
habeo, quod neque fas est existimare Rerum Naturam, quam
primus ille mundi genitor perpetuo
quasi quodam morbo sterilitate adfec-
credere Tellurem, quae diuinam et a
communis omnium parens dicta sit,
semper et deinceps paritura sit, uelut hominem consenuisse.
Nec post haec reor uiolentia caeli nobis ista sed nostro potius 3
15 accidere uelut carum
uelut carum
optimus qu
Atque e
seligant or
20 et numerorum modum rimantes placitae disciplinae consec-
tentur magistrum, uocis et cantus modulatorem nec minus

corporis gesticulatorem scrupulosissime requirant saltationis
 4 ac musicae rationis studiosi; iam qui aedificare uelint fabros et
 architectos aduocent, qui nauigia mari concedere gubernandi
 peritos, qui bella moliri armorum et militiae gnaros, et ne
 singula persequar, ei studio quod quis agere uelit consultissi-
 5 mum rectorem adhibeat, denique animi sibi quisque forma-
 torem praeceptoremque uirtutis e coetu sapientium arcessat:
 sola res rustica, quae sine dubitatione proxima et quasi con-
 5 sanguinea sapientiae est, tam discentibus egeat quam magistris.
 Adhuc enim scholas rhetorum et, ut dixi, geometrarum musi-
 10 corumque uel, quod magis mirandum est, contemptissimorum
 uitiorum officinas, gulosius condiendi cibos et luxuriosius
 fericula struendi, capitumque et capillorum concinnatores non
 solum esse audiui sed et ipse uidi, agricolationis neque doctores
 6 qui se profiterentur neque discipulos cognoui, cum etiam si
 praedictarum artium professoribus ciuitas egeret, tamen sicut
 apud priscos florere posset res publica. Nam sine ludicris artibus
 atque etiam sine causidicis olim satis felices fuerunt futuraeque
 sunt urbes, at sine agri cultoribus nec consistere mortalis nec ali
 posse manifestum est. 20
 7 Quo magis prodigio simile est quod accidit, ut res corporibus
 nostris uitaeque utilitati maxime conueniens minime usque
 in hoc tempus consummationem haberet, idque sperneretur
 genus amplificandi relinquendique patrimoni quod omni
 crimine caret. Nam cetera diuersa et quasi repugnantia dissi-
 25 dent a iustitia, nisi aequius existimamus cepisse praedam ex
 militia, quae nobis nihil sine sanguine et cladibus alienis

8 proxima ... sapientiae: cf. Cic. Sen. 51 (uoluptates agricolarum) mihi ad sapi-
 entis uitam proxime uidentur accedere 24 cf. Cat. Agr. pr. 4

2 iam SA : iamque R 7 sapientium SA : -tum R 13 fericula S : ferc-AR
 15 cum] quin Richter 17 publica R : prima SA¹ : 'P.' supra A² 18 fuerunt
 SA : fuere R 21 prodigio SAR* : -gii R* 22 minime S : -mam SAR
 24 relinquendique SA : retin- R patrimoni S : -nii AR

adfert. An †bellum per obsessa maris† et negotiationis alea sit 8
 optabilior, ut rupto naturae foedere terrestre animal homo
 uentorum et maris obiectus irae fluctibus pendeat, semperque
 ritu uolucrum longinqui litoris peregrinus ignotum pererret
 5 orbem? An faeneratio probabilior sit, etiam is inuisa quibus 9
 succurrere uidetur? Sed ne caninum quidem, sicut dixere
 ueteres, studium praestantius locupletissimum quemque
 adlatrandi et contra innocentis ac pro nocentibus, neglectum a
 maioribus, a nobis etiam concessum intra moenia et in ipso
 10 foro latrocinium. An honestius duxerim mercenarii saluatoris
 mendacissimum aucupium, circumuolitantis limina potentio-
 rum somnumque regis sui rumoribus augurantis? Neque enim
 roganti quid agatur intus respondere serui dignantur. An putem 10
 fortunatius a catenato repulsum ianitore saepe nocte sera
 15 foribus ingratis adiacere, miserrimoque famulatu per dedecus
 fascium decus et imperium profuso tamen patrimonio mercari?
 Nam nec gratuita seruituti sed donis rependitur honor.

Quae si et ipsa et eorum similia bonis fugienda sunt, superest,
 ut dixi, unum genus liberale et ingenuum rei familiaris augen-
 20 dae, quod ex agricolatione contingit. Cuius praecepta si uel 11
 temere ab indoctis, dum tamen agrorum possessoribus, antiquo
 more administrarentur, minus iacturae paterentur res rusticae;
 nam industria dominorum cum ignorantiae detrimentis multa
 pensaret, nec quorum commodum ageretur, tota uita uellent
 sui conspici, eoque discendi cupidiores
 noscerent. Nunc et ipsi praedia nostra 12

For parallel
 passages in other
 primary sources

4. 54 Maurenbrecher canina, ut ait Appius, facundia

1 bellum per obsessa] bellum perosis S : bello procella Hentz, non male, sed maris
 iteratum displicet alea R : alia SA 3 irae SA : irae se R pendeat S : tendere
 SAR : audeat (S) contendere 'V.D.' (= Burmannus : u. Schneider^c) 5 is ego : his SAR
 10 duxerim SA : dix- R 17 gratuita seruituti AR : -ta -te S 25 conspici
 eoque A²R : conspicioque SA¹

L. IUNI MODERATI
COLUMELLAE
REI RUSTICAE

LIBER I

PRAEFATIO

Saepe numero civitatis nostrae principes audio culpantes modo agrorum infecunditatem, modo caeli per multa iam tempora noxiam frugibus intemperiem; quosdam etiam praedictas querimonias velut ratione certa mitigantes, quod existiment ubertate nimia prioris aevi defatigatum et effatum¹ solum nequire pristina benignitate praebere mortalibus alimenta.

² Quas ego causas, P.² Silvine, procul a veritate abesse certum habeo, quod neque fas est existimare rerum³ Naturam, quam primus ille mundi genitor perpetua fecunditate donavit, quasi quodam morbo sterilitate adfectam; neque prudentis est credere Tellurem, quae divinam et aeternam iuventam sortita com-

¹ effectum R.

² om. R.

³ humi R.

^a An Epicurean theory; cf., e.g., Lucretius, II. 1150-1174. Columella holds to the Aristotelian theory.

LUCIUS JUNIUS MODERATUS
COLUMELLA

ON AGRICULTURE

BOOK I

PREFACE

Again and again I hear leading men of our state condemning now the unfruitfulness of the soil, now the inclemency of the climate for some seasons past, as harmful to crops; and some I hear reconciling the aforesaid complaints, as if on well-founded reasoning, on the ground that, in their opinion, the soil was worn out and exhausted by the over-production of earlier days and can no longer furnish sustenance to mortals with its old-time benevolence.^a Such² reasons, Publius Silvinus,^b I am convinced are far from the truth; for it is a sin to suppose that Nature, endowed with perennial fertility by the creator of the universe, is affected with barrenness as though with some disease; and it is unbecoming to a man of good judgment to believe that Earth, to whose lot was assigned a divine and everlasting youth, and who is called the common mother

^b See Introduction p. xiii.

Tools

- Dictionaries
 - Dictionary links now updated on Moodle
 - Concordances for major authors: Vergil, Cicero, Livy...
- Getting a SCONUL card: sconul@tsd.ac.uk
- If you are in the London area (or travel there easily): The Institute for Classical Studies Library: <http://library.icls.sas.ac.uk/>

Dictionaries

- What characterises a scholarly dictionary?
 - Coverage: time period and range of texts considered
 - Presentation of lemmata: primary sources clearly indicated, giving exact passage – number of examples cited for each lemma
- The largest scholarly dictionary for classical Latin is the *Thesaurus Linguae Latinae*
- The other option is the *Oxford Latin Dictionary*
- Both the *ThLL* and the *OLD* are available in hard-copy in most larger research libraries

Tools: Parallel Sources

- To follow up dictionary citations, online resources are very useful for gaining an initial overview
 - www.thelatinlibrary.com (for its very clean text pages, enabling easy word searches), the Perseus project, Lacus Curtius, etc.
- For more in-depth analysis (and to get more contextual material) in the case of key parallel sources (e.g. Vergil's *Georgics*), you may also wish to consult a commentary

Tools: Context

- Brill's *New Pauly Online*: available via the Library and Learning Resource's webpage through the tab 'online library', Carm./Lamp./London library, 'all resources': 'Brill'
- A similar handbook is the *Oxford Classical Dictionary*
- Neither will provide all the information you need, but will give you useful bibliography

SIGLA

- S = Petropolitanus Clas. Lat. F v 1, s. IX
 S¹ = manus prima
 S² = corrector uel correctores, s. IX
 S³ = corrector correctoris, s. IX

- A = Ambrosianus L 85 sup., s. IX
 A¹ = manus prima
 A² = corrector, s. XV

- A' = locus 11. 2. 40 (*mediocres* . . . 11. 2. 50 *uacat* post
 11. 2. 76 *tempestas non iteratus*)

- R = consensus codicum recentiorum qui aliquid auctoritatis
 sibi uindicare uidentur (u. praef.), s. XV

- R* = lectio in aliquot codicibus classis R inuenta

- ς = lectio in uno uel pluribus e codicibus recentioris aevi
 inuenta quae coniecturae, ut uidetur, tribuenda est

Perraro citantur codices qui excerpta continent (u. praef.):

- P = Parisinus latinus 13955, s. IX

- N = Parisinus Nouv. acq. lat. 1630, s. XI

- < > = addenda

- { } = delenda

- ↔ = eadem uoces inuerso ordine positae

- rubr. = uerba quae litteris maiusculis quasi capitulorum tituli
 leguntur in SAR*, omittuntur in R*

- | = distinguuntur §§

- *** = lacuna

LIBER PRIMVS

SAEPENVMERO ciuitatis nostrae principes audio culpantis Praefati
 modo agrorum infecunditatem, modo caeli per multa iam tem-
 pora noxiam frugibus intemperiem, quosdam etiam praedictas
 querimonias uelut ratione certa mitigantis, quod existiment
 5 ubertate nimia prioris aevi defatigatum et effetum solum
 nequire pristina benignitate praebere mortalibus alimenta.
 Quas ego causas, P. Siluine, procul a ueritate abesse certum 2
 habeo, quod neque fas est existimare Rerum Naturam, quam
 primus ille mundi genitor perpetua fecunditate donauit,
 10 quasi quodam morbo sterilitate adfectam, neque prudentis est
 credere Tellurem, quae diuinam et aeternam iuuentam sortita
 communis omnium parens dicta sit, quia et cuncta pepererit
 semper et deinceps paritura sit, uelut hominem consenuisse.
 Nec post haec reor uiolentia caeli nobis ista sed nostro potius 3
 15 accidere uitio, qui rem rusticam pessimo cuique seruorum
 [uelut carnifici noxae] dedimus quam maiorum nostrorum
 optimus quisque et optime tractauerat.

Atque ego satis mirari non possum quid ita dicendi cupidi
 seligant oratorem cuius imitentur eloquentiam, mensurarum
 20 et numerorum modum rimantes placitae disciplinae consec-
 tentur magistrum, uocis et cantus modulatorem nec minus

L. IVNI MODERATI COLVMELLAE REI RVSTICE LIB. PRIM. INCIP. S : INCIPIT LIBER
 PRIMVS IVNI MODERATI COLVMELLAE REI RVSTICE A : uaria sed similia R 8 rerum
 SA : humi R 12 pepererit Heinsius : peperit SAR 14 uiolentia SA : intem-
 perantia R 17 tractauerat SA : -uerit R 18 atque SAR* : atqui R*
 20 rimantes AR: -tis S